

Tisková zpráva

Vliv na politické rozhodování – březen 2017

- ⊙ Nejvyšší vliv na rozhodování politiků mají z vybraných faktorů dle 31 % občanů úplatky a korupce. Více jak pětina (22 %) české veřejnosti přisuzuje nejvyšší míru vlivu zájmovým skupinám a lobby.
- ⊙ Nejvýraznější (o více než 0,2 bodu) vzestup hodnocení vlivu na rozhodování politiků vidíme především v případě vlivu vědců a odborníků, průzkumů veřejného mínění, sociálních sítí a voličů vlastní strany.

Zpracovala:
Jarmila Pilecká
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 593

V březnovém šetření Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., zjišťovalo názory české veřejnosti na vliv voličů, občanů a vybraných institucí na rozhodování politiků.

Nejvyšší vliv na rozhodování politiků mají z vybraných faktorů dle 31 % občanů úplatky a korupce. Více jak pětina (22 %) české veřejnosti přisuzuje nejvyšší míru vlivu zájmovým skupinám a lobby. Na rozhodování politiků mají dle respondentů poměrně vysoký vliv i média (11 %) a osobní vztahy (11 %). Spíše jako průměrný je vnímán vliv voličů příslušné strany politika a pouze 4 % dotázaných je označuje jako vlivné v nejvyšší míře. Obdobně je pak hodnocen i vliv průzkumů veřejného mínění a sociálních sítí (4 % jej hodnotí jako vlivný v nejvyšší míře). Jako spíše podprůměrný vidí občané vliv odborů, vědců a odborníků a sociálních sítí. Mezi nejméně vlivné řadí respondenti nejvíce samotné občany (17 %). Více jak desetina respondentů (12 %) si pak myslí, že církve nemají na rozhodování politiků žádný vliv.

Tab. 1: Mínění o vlivu institucí a skupin obyvatel na rozhodování politiků (%)

	1= v nejvyšší míře	2	3	4	5	6	7= vůbec ne	průměr
Úplatky a korupce	31	28	20	11	3	2	1	2,36
Zájmové skupiny a lobby	22	25	19	11	9	4	4	2,86
Média	11	19	26	18	11	5	5	3,39
Osobní vztahy	11	18	22	19	10	6	5	3,39
Voliči vlastní strany	4	13	23	25	15	7	6	3,86
Sociální sítě	4	8	21	21	16	10	8	4,13
Průzkumy veřejného mínění	4	9	20	23	16	11	9	4,18
Odbory	1	7	21	26	18	9	7	4,19
Stávky a demonstrace	2	8	19	26	20	11	9	4,29
Vědci a odborníci	2	8	17	26	19	12	8	4,29
Církve	3	6	13	21	17	17	12	4,61
Občané	2	6	14	21	20	17	17	4,76

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádku tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 6. – 19. 3. 2017, 1045 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Přesvědčení občanů o silném vlivu úplatků a korupce či zájmových skupin a lobby na rozhodování politiků koresponduje s celkovým názorem na míru zkorumpovanosti politických stran, ministerstev a centrálních úřadů, která je dle mínění občanů poměrně vysoká.¹

Tab. 2: Mínění o vlivu institucí a skupin obyvatel na rozhodování politiků – časové srovnání (průměrné hodnocení)

	6/03	6/05	3/07	3/08	3/09	3/10	3/11	3/12	3/13	3/15	3/16	3/17
Úplatky a korupce	2,67	2,56	2,50	2,39	2,35	2,32	2,29	2,14	2,23	2,43	2,46	2,36
Zájmové skupiny a lobby	3,29	3,24	3,02	2,84	2,97	2,99	2,77	2,97	2,72	2,92	2,97	2,86
Média	3,57	3,59	3,57	3,97	3,82	3,76	3,56	3,80	3,77	3,53	3,48	3,39
Osobní vztahy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,50	3,39
Voliči vlastní strany	3,51	3,87	3,82	3,90	3,96	3,96	3,84	4,12	4,09	3,92	4,07	3,86
Sociální sítě	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,53	4,37	4,13
Průzkumy veřejného mínění	4,26	4,33	4,35	4,34	4,31	4,22	4,18	4,46	4,45	4,39	4,40	4,18
Odbory	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,33	4,28	4,19
Vědci a odborníci	-	-	-	4,33	4,25	4,54	4,24	4,57	4,46	4,48	4,56	4,29
Stávky a demonstrace	4,02	4,30	4,54	4,17	4,15	3,91	3,77	4,30	4,58	4,35	4,46	4,29
Círky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,80	4,77	4,61
Občané	4,71	4,91	4,90	5,04	4,93	4,94	4,77	5,22	5,09	4,80	4,88	4,76

Pozn.: Čím nižší číslo, tím větší vliv na rozhodování politiků je veřejností přisuzován dané položce. Do analýzy nebyly zahrnuty odpovědi „nevím“. Zvýrazněny jsou položky, kde došlo k posunu o 0,1 bodu a více. Nově byla zařazena položka „osobní vztahy“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V tabulce 2 je zobrazeno časové srovnání průměrných hodnocení vlivu vybraných položek na rozhodování politiků. Vidíme, že oproti předchozímu šetření z roku 2016 došlo k výraznějšímu (o více než 0,1 bodu) zvýšení hodnocení vlivu v případě většiny položek. Nejvýraznější (o více než 0,2 bodu) je tento vzestup především v případě vlivu vědců a odborníků, průzkumů veřejného mínění, sociálních sítí a voličů vlastní strany. Změny v hodnocení jsme zaznamenali i stávek a demonstrací, církví a občanů, kde dochází k navýšení přibližně o 0,15 bodu. Zvýšení vnímaného vlivu (o 0,1 bodu) můžeme vidět i v případě úplatků a korupce či zájmových skupin a lobby, které nadále vnímány jako nejvíce vlivné. Obdobné zvýšení vidíme i v případě vlivu osobních vztahů na rozhodování politiků (vzestup o 0,11 bodu). Prakticky neměnný je názor na možnost ovlivnit konání politiků odbory, který je dlouhodobě spíše skeptický. K významnějším změnám oproti předchozímu šetření nedochází ani v případě hodnocení vlivu médií. Pohled na data v delší časové perspektivě ukazuje, že zatímco v roce 2012 hodnotili občané vliv úplatků a korupce jako nejsilnější za sledované období, v šetření z roku 2015 a 2016 dochází u této položky k oslabení, nicméně je stále brána jako nejvlivnější v porovnání s ostatními položkami.

¹ Viz tisková zpráva CVVM „Názor na rozšířenost a míru korupce u veřejných činitelů a institucí – březen 2016“ ze 7. 4. 2016 - <http://cvvm.soc.cas.cz/politicke-ostatni/nazor-na-rozsirenost-a-miru-korupce-u-verejnych-cinitelu-a-instituci-brezen-2016>

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost, v17-03</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>6. - 19. 3. 2017</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1045</i>
Počet tazatelů:	<i>259</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PD.6</i>
Kód zprávy:	<i>pd170522</i>
Zveřejněno dne:	<i>22. května 2017</i>
Zpracovali:	<i>Jarmila Pilecká</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velikých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíří námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
